

Neutralisatie van kittens

- Neutralisatie op zeer jonge leeftijd (6 tot 8 weken leeftijd) van kittens in de fokkerij op grond van economische motieven wordt afgewezen.
- Het neutraliseren van kittens op jonge leeftijd (2 tot 4 maanden leeftijd) is aanvaardbaar bij zwervkatten en asielkatten om het kattenoverschot in te perken.
- Neutralisatie op een leeftijd tussen de 4 en 6 maanden kan als veilig worden beschouwd, mits de dierenarts rekening houdt met de fysiologische- en gedragskenmerken van het dier.
- Bij huiskatten is het neutraliseren op jonge leeftijd te rechtvaardigen.

Aanleiding

In Nederland leven naar schatting rond de 2,9 miljoen katten [1]. Er wordt geschat dat tussen de 135.000 en 1.200.000 van deze dieren zwervkatten zijn [2]. Bij zwervkatten worden meer dierziekten waargenomen, zoals het Feline Immunodeficientievirus (FIV) [3], met aantasting van dierenwelzijn onder zwervkatten tot gevolg. Daarnaast hebben zwervkatten een negatieve invloed op de biodiversiteit [4]. Deze factoren maken het belangrijk het zwervkattenprobleem in te perken. Stichting Zwervkatten Nederland probeert dit te doen door middel van het "Trap, Neuter and Care"-concept [5]. Daarnaast worden kittens in diverse landen op jonge leeftijd geneutraliseerd om op deze manier de hoeveelheid katten in te perken [6]. Om het kattenoverschot in te perken heeft België sinds 2018 een neutralisatieplicht, waarbij de neutralisatie voor een leeftijd van 5 maanden moet plaatsvinden [7]. Dit zogenaamde "early age neutering" is echter niet onomstreden. Neutralisatie op jonge leeftijd vindt op kleine schaal ook plaats binnen de fokkerij van katten.

Standpunt KNMvD

Gezien het zwervkattenprobleem is neutralisatie op jonge leeftijd (2 tot 4 maanden leeftijd) van zwervkatten te rechtvaardigen. Het doel, namelijk het terugdringen van de problemen rond zwervkatten en asioldieren, weegt zwaarder dan de mogelijke risico's die aan vroege neutralisatie verbonden zijn. Neutralisatie voor een leeftijd van 8 weken moet uit diergezondheidsoverwegingen worden afgewezen.

Bij diereigenaren is uiteraard het uitsluiten van de kans op nakomelingen eveneens een belangrijke reden om te kiezen voor vroegtijdige neutralisatie. Het neutraliseren van gedomesticeerde katten vóór de eerste krolsheid draagt ook bij aan het beperken van het zwervkattenprobleem. Desondanks is het wetenschappelijk bewijs dat vroege neutralisatie geen gezondheidsrisico's met zich mee brengt beperkt. De dierenarts moet in samenspraak met de cliënt een afweging maken wat de optimale leeftijd is voor neutralisatie van het individuele dier.

Overwegingen

Wettelijk kader

In het kader van aantasting van integriteit en de intrinsieke waarde van het dier verbiedt de Nederlandse wetgeving het uitvoeren van lichamelijke ingrepen, tenzij deze ingrepen noodzakelijk worden geacht en wettelijk zijn toegestaan [8]. De wetgever vindt de redenen voor het onvruchtbaar maken van dieren voldoende zwaarwegend om dit zonder voorwaarden toe te staan. Desondanks mag

van de dierenarts worden gevraagd met een kritische blik te kijken naar de noodzaak van neutralisatie. Over een minimumleeftijd van neutralisatie wordt vanuit de wet geen uitspraak gedaan [8]. Het is ter beoordeling aan de dierenarts om op basis van (veterinaire) argumenten een afweging maken.

Diergezondheid

Anesthesierisico

Neutralisatie op een leeftijd jonger dan 8 weken moet worden afgewezen. Kittens jonger dan 8 weken krijgen onvoldoende vast voedsel binnen om goed te kunnen herstellen van een operatie [9]. Neutralisatie vanaf een leeftijd van 9 weken kan als veilig worden beschouwd, mits de dierenarts rekening houdt met fysiologische en gedragskenmerken van jonge dieren [9].

Lange termijn diergezondheid

Neutralisatie voor een leeftijd van 6 maanden zorgt voor een verminderd risico op mammatumoren [10]. Het is niet bekend wat de effecten van neutraliseren voor een leeftijd van 4 maanden zijn. Vroege neutralisatie van poezen resulteert daarnaast ook in een vertraagde sluiting van de groeischijven van de onderarm [11] [12]. Dit suggereert dat de groei langer zal duren. Daarentegen is er geen bewijs dat vroege neutralisatie resulteert in een verhoogd risico op fracturen [13]. Wel hebben vroeg geneutraliseerde dieren een verhoogd risico op het ontwikkelen van overgewicht [11] [12]. Andere (negatieve) effecten van vroege neutralisatie zijn tot op heden niet wetenschappelijk aangetoond [9]. De positieve effecten van vroege neutralisatie van zwervkatten wegen zwaarder dan de bekende negatieve effecten van neutralisatie op de gezondheid van de individuele kat. Dit betekent dat op basis van diergezondheid vroege neutralisatie van zwervkatten te rechtvaardigen is.

Dierenwelzijn

Op individueel niveau heeft neutralisatie een positief effect op ongewenst gedrag zoals urinemarkering en agressie [14]. Dit zorgt voor een verbetering van de relatie tussen dier en eigenaar. Ook op groepsniveau heeft vroegtijdige neutralisatie een positief effect op het welzijn [9]. Geneutraliseerde kittens worden minder snel in de steek gelaten door eigenaren, wat leidt tot minder zwervkatten [15]. Dit komt het algemene dierenwelzijn ten goede.

Economisch belang

Fokkers hebben soms financieel belang bij het beperken van het aanbod van kittens. Door kittens te neutraliseren voordat ze naar de nieuwe eigenaar gaan, is men er zeker van dat er niet meer met die dieren gefokt zal worden. De genenpool van allerlei rassen wordt zodoende onnodig verkleind. Daarnaast heeft een potentiële nieuwe eigenaar geen keuze en kan alleen een geneutraliseerde kitten kopen waarmee niet gefokt kan worden. Neutralisatie op zeer jonge leeftijd vanwege economische redenen is niet acceptabel.

Literatuur

- [1] brancheorganisatie Dibevo, 'Huisdieren in Nederland', *Huisdieren in Nederland*.
<https://dibevo.nl/kenniscentrum/huisdieren-in-nederland>.

- [2] NDG, 'Feiten en cijfers gezelschapsdierensector 2015'. <https://ndg.nl/feiten-en-cijfers-gezelschapsdierensector-2015/>.
- [3] S. E. Little, 'Feline immunodeficiency virus testing in stray, feral, and client-owned cats of Ottawa', vol. 46, p. 4, 2005.
- [4] A. Trouwborst, P. C. McCormack, en E. Martínez Camacho, 'Domestic cats and their impacts on biodiversity: A blind spot in the application of nature conservation law', *People and Nature*, vol. 2, nr. 1, pp. 235–250, mrt. 2020, doi: 10.1002/pan3.10073.
- [5] 'Stichting Zwerfkatten Nederland', sep. 23, 2020. www.stichtingzwerfkattennederland.nl.
- [6] P. N. Olson, M. V. Kustritz, en S. D. Johnston, 'Early-age neutering of dogs and cats in the United States (a review)', 2001.
- [7] Inspectiedienst Dierenwelzijn Vlaanderen, 'Castratie, identificatie en registratie van katten'. <https://www.vlaanderen.be/castratie-identificatie-en-registratie-van-katten>.
- [8] *Besluit diergeneeskundigen*. .
- [9] Federation of veterinarians of Europe, 'Early neutering of kittens. Knowledge and practices. Impact on cats' population control / management and welfare'. .
- [10] B. Overley, F. S. Shofer, M. H. Goldschmidt, D. Sherer, en K. U. Sorenmo, 'Association between Ovariectomy and Feline Mammary Carcinoma', p. 5.
- [11] W. P. Stubbs, M. S. Bloomberg, V. M. Shille, en T. J. L. Lane, 'Effects of prepubertal gonadectomy on physical and behavioral development in cats', dec. 1996.
- [12] M. V. Root, S. D. Johnston, en P. N. Olson, 'THE EFFECT OF PREPUBERAL AND POSTPUBERAL GONAECTOMY ON RADIAL PHYSEAL CLOSURE IN MALE AND FEMALE DOMESTIC CATS', *Veterinary Radiology & Ultrasound*, vol. 38, nr. 1, pp. 42–47, jan. 1997, doi: 10.1111/j.1740-8261.1997.tb01601.x.
- [13] K. L. Perry, A. Fordham, en G. I. Arthurs, 'Effect of neutering and breed on femoral and tibial physeal closure times in male and female domestic cats', *Journal of Feline Medicine and Surgery*, vol. 16, nr. 2, pp. 149–156, feb. 2014, doi: 10.1177/1098612X13502977.
- [14] C. V. Spain, J. M. Scarlett, en K. A. Houpt, 'Long-term risks and benefits of early-age gonadectomy in dogs', vol. 224, nr. 3, p. 9, 2004.
- [15] G. J. Patronek, L. T. Glickman, en A. M. Beck, 'Risk factors for relinquishment of cats to an animal shelter'. 1996.